

IPHES^R

Institut Català de Paleoecologia
Humana i Evolució Social

PÍNDOLA 6 (Docents):

El crani d'ur més antic trobat fins ara

Evoluciona
un projecte de l'IPHES

**Ens fem ressò de la troballa d'un
crani d'ur a Tunísia per part de
membres de l'equip IPHES**

Recentment s'ha desenvolupat al jaciment plistocènic d'Oued Sarrat (Tunísia), d'una antiguitat aproximada de 700.000 anys, una nova campanya de prospecció i excavació, sota la direcció de la professora Narjess Karoui-Yaakoub, de la Universitat de Cartago, i del professor d'investigació [ICREA](#) Orient (Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats) adscrit a l'[IPHES](#) Orient (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social) [Bienvenido Martínez-Navarro](#). Així mateix, coincidint amb la fi d'aquesta campanya es va efectuar, a la Ciutat de les Ciències de Tunísia (*Cité des Sciences*), una presentació pública del jaciment i de [la troballa del crani d'ur](#) (bou primitiu ancestre de l'actual) més antic localitzat fins a la data, de fa uns 700.000 anys, tal com es va donar a conèixer fa uns anys a la revista [Quaternary Science Reviews](#).

En aquesta campanya de camp s'ha realitzat una petita excavació sistemàtica i s'ha continuat el treball de prospecció i registre de nous fòssils al llarg de la conca del riu Sarrat, amb un aflorament continu de més de 5 km. S'ha treballat tant en els nivells palustres (llac) de color negre inferiors, corresponents a la base del plistocè mitjà (d'uns 700.000 anys d'antiguitat), compostos bàsicament per argiles molt difícils d'erosionar,

per on el riu discorre de manera pesada formant amplis meandres, aixecant i deixant a la llum any rere any un molt bon registre de fòssils de grans mamífers, com ara bous (*Bos primigenius*), cavalls (*Equus sp.*), rinoceronts (*Ceratotherium simum*), gaseles (*Gazella sp.*) o xacals (*Canis sp.*), a més de gran quantitat de microvertebrats (micromamífers, peixos, amfibis, rèptils i peixos), associats a la presència d'una indústria lítica de tipus acheuliana; com en les terrasses fluvials de color gris-marró corresponents al pleistocè superior –sobrepesades als nivells negres basals–, on es localitza una abundant fauna de grans mamífers dominada també per la presència de bous (*Bos primigenius*), gaseles (*Gazella sp.*), abundants restes d'elefants i de grans carnívors, com lleons molt robustos i de gran talla (*Panthera leo*) associats a una indústria lítica de tipus aterià, datada entre 30.000 i 70.000 anys enrere, equivalent cronològicament al paleolític mitjà europeu (musterià).

A més, es va fer una petita excavació en els nivells inferiors, localitzant noves restes de *Bos primigenius* i més indústries acheulianes. A això cal afegir-hi que durant la prospecció es van trobar nombroses restes d'altres grans mamífers, tant en els nivells del plistocè mitjà com en els del superior.

Hi destaquen la troballa d'un metatarsià complet de camell en els nivells del plistocè superior, espècie que s'ha registrat per primera vegada en aquest jaciment. També és la primera ocasió que es localitzen restes de fusta fòssil en els nivells negres inferiors. Amb aquestes dades es va ampliant la informació paleobiològica del jaciment i es podrà conèixer millor l'ambient en què es desenvolupaven els caçadors axelians, de fa 700.000 anys, i aterians, de fa entre 30.000 i 70.000 anys, al nord de Àfrica.

D'altra banda, es va presentar, en un acte públic multitudinari organitzat a la Ciutat de les Ciències de Tunísia, el crani de bou (*Bos primigenius*) més antic localitzat fins ara. Va ser precisament en el nivell inferior d'Oued Sarrat, datat en 700.000 anys. A l'acte hi van assistir nombroses autoritats acadèmiques i científiques tunisianes de les universitats de Cartago, Tunísia i Sfax, així com de l'Oficina Nacional de Mines (totes aquestes institucions, implicades en les investigacions); diversos parlamentaris de la província del Kef, on es troba el jaciment de Oued Sarrat; i l'ambaixador d'Espanya a Tunísia, Juan López-Dóriga.